

Nâng cao chất lượng giảng dạy lý luận chính trị ở Thành phố Hồ Chí Minh hiện nay

Nguyễn Thị Phương*, Đỗ Thị Ngọc Lệ**

Nhận ngày 22 tháng 3 năm 2024. Chấp nhận đăng ngày 25 tháng 6 năm 2024.

Tóm tắt: Công tác giáo dục chính trị, tư tưởng đảng viên trong các trường Đại học, Cao đẳng tại Thành phố Hồ Chí Minh (TP. HCM) thời gian qua đã không ngừng được nâng cao. Có được thành quả đó là nhờ sự quan tâm chỉ đạo của Đảng ủy Khối và sự nỗ lực của các Đảng bộ trực thuộc. Nhiều hoạt động mang tính sáng tạo đã được các cơ sở Đảng trên địa bàn TP. HCM tổ chức hoạt động một cách hiệu quả. Tuy nhiên, đứng trước quá trình hội nhập diễn ra sâu rộng như hiện nay, đặc biệt là với một thành phố năng động và có tính mở cao như TP. HCM, quá trình giáo dục chính trị, tư tưởng cho các đảng viên trong khối Đại học, Cao đẳng sẽ có những thách thức nhất định. Trên cơ sở những kết quả đã đạt được cũng như xác định rõ những cơ hội và thách thức mà quá trình hội nhập đem lại, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm góp phần tiếp tục nâng cao hiệu quả công tác giáo dục chính trị, tư tưởng đảng viên tại TP. HCM.

Từ khóa: Giáo dục chính trị, tư tưởng, Thành phố Hồ Chí Minh, giáo dục đảng viên.

Phân loại ngành: Chính trị học

Abstract: The political and ideological education for members of the Communist Party of Vietnam in Hồ Chí Minh City's universities and colleges has seen continuous enhancement recently. The achievement is attributed to the attention paid and instruction given by the Party Committee of the sector, coupled with the efforts of its affiliates. A variety of innovative activities have been successfully executed across the Party cells of numerous higher education institutions. However, given the current deep integration process, especially with a dynamic and highly open city like Hồ Chí Minh City, the process of political and ideological education for Party members in the city's universities and colleges will face challenges. Based on the results achieved and the clear identification of the opportunities and challenges that the integration process brings, the article outlines several solutions aimed at further enhancing the efficiency of political and ideological education for Party members in the city.

Keywords: Political and ideological education, Hồ Chí Minh City, education for Party members.

Subject classification: Political science

1. Mở đầu

Ngày 09/02/2018 Ban Bí thư Trung ương Đảng khóa XII ban hành Chỉ thị số 23-CT/TW về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập, nghiên cứu, vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong tình hình mới. Sau đó, ngày 10/5/2018, Ban Tuyên giáo Trung ương đã ban hành Hướng dẫn số 64-HD/BTGTW về việc thực hiện Chỉ thị số 23-CT/TW của Ban Bí thư khóa XII. Trong đó, nhấn mạnh 5 công tác quan trọng là: công tác nghiên cứu lý luận; học tập lý luận chính trị; đẩy mạnh công tác tuyên truyền; công tác đấu tranh, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch; và công tác kiểm tra. Chỉ thị số 23-CT/TW của Ban Bí thư Trung ương Đảng cùng Hướng dẫn số 64-HD/BTGTW của Ban Tuyên giáo Trung ương là văn bản quan trọng định hướng cho các hoạt động giáo dục, tuyên truyền ở các tổ chức, cơ sở

*,** Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Thành phố Hồ Chí Minh.

Email: ntphuong@hcmute.edu.vn

Đảng, trong đó bao gồm cả khối Đại học, Cao đẳng TP. HCM. Trong thời gian qua, Ban Thường vụ Đảng ủy Khối đã chỉ đạo Ban Tuyên giáo Đảng ủy Khối xây dựng và triển khai thực hiện tốt chương trình công tác tuyên giáo đề ra; luôn bám sát và thực hiện tốt các chỉ đạo, hướng dẫn của Ban Tuyên giáo Thành ủy và Ban Thường vụ, Thường trực Đảng ủy Khối; quan tâm theo dõi, nắm bắt tình hình tư tưởng của cán bộ, đảng viên cũng như kịp thời định hướng, nâng cao chất lượng hoạt động của Tổ dư luận xã hội của Đảng bộ Khối và cấp ủy cơ sở. Bên cạnh đó, các hoạt động tuyên truyền, giáo dục cũng được triển khai kết hợp với 2 hình thức trực tiếp và trực tuyến để đảm bảo đa số cán bộ đảng viên đều được thông tin đầy đủ và kịp thời. Tuy nhiên, với đặc thù là Đảng ủy Khối Đại học, Cao đẳng Thành phố, quản lý 32 cơ sở đảng trực thuộc với 6.098 đảng viên (trong đó có 2.010 đảng viên sinh viên, chiếm 32,96%) thuộc nhiều ngành, nghề, lĩnh vực khác nhau, hoạt động tuyên truyền, giáo dục lý luận chính trị luôn đòi hỏi sự đổi mới, sáng tạo về hình thức và phong phú về nội dung. Thành phố Hồ Chí Minh lại là một trong những thành phố năng động và phát triển nhất Việt Nam, quá trình hội nhập diễn ra rất mạnh mẽ, lại thêm các thế lực thù địch đã và sẽ tiếp tục lợi dụng không gian mạng để bịa đặt, phát tán các thông tin sai lệch, chống phá Đảng và Nhà nước Việt Nam. Trong bối cảnh đó, các cán bộ đảng viên, giảng viên, sinh viên ở TP. HCM cũng sẽ bị ảnh hưởng ít nhiều. Vấn đề tăng cường tuyên truyền, giáo dục chính trị, tư tưởng cho các đảng viên trong Khối Đại học, Cao đẳng càng trở nên bức thiết.

Trong phạm vi của bài viết này, nhóm tác giả sử dụng các phương pháp nghiên cứu chính gồm: phương pháp lịch sử (xem xét, trình bày quá trình lãnh đạo của Đảng ủy Khối Đại học, Cao đẳng đối với các hoạt động liên quan đến việc nâng cao chất lượng giáo dục tư tưởng, chính trị cho đảng viên trong Khối), phương pháp logic (xem xét, nghiên cứu, rút ra đánh giá dựa trên kết quả triển khai các chính sách, chỉ đạo của Đảng ủy Khối trong thực tế và từ kết quả thực tế để xây dựng các giải pháp tương ứng).

Vấn đề nghiên cứu trong bài viết sẽ được phân tích, làm rõ qua 3 nội dung lớn: (1) Các hoạt động tuyên truyền, giáo dục chính trị, tư tưởng cho cán bộ đảng viên, giảng viên, sinh viên Khối Đại học, Cao đẳng trên địa bàn TP. HCM thời gian qua; (2) Bối cảnh hiện nay và những cơ hội, thách thức đặt ra đối với việc nâng cao chất lượng giáo dục chính trị, tư tưởng cho đảng viên trong khối Đại học, Cao đẳng tại TP. HCM; (3) Các giải pháp cho thời gian tới.

2. Các hoạt động tuyên truyền, giáo dục chính trị, tư tưởng cho cán bộ đảng viên, giảng viên, sinh viên khối Đại học, Cao đẳng trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh thời gian qua

2.1. Tổ chức nhiều hoạt động, chương trình tuyên truyền, giáo dục lý luận chính trị, đạo đức trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh

Nhằm giúp cán bộ, đảng viên, giảng viên, sinh viên, học sinh và người lao động trong Khối nâng cao nhận thức, nắm bắt kịp thời tình hình thời sự, kinh tế, xã hội của đất nước, của Thành phố, nhiều hoạt động tuyên truyền, giáo dục chính trị tư tưởng đã được thực hiện. Các hoạt động có sự đa dạng, phong phú về hình thức như: thông qua hoạt động của đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên các cấp; sinh hoạt định kỳ của các tổ chức đảng, đoàn thể nhân kỷ niệm các ngày lễ lớn của đất nước; thông qua các hội thi, hội nghị, hội diễn, về nguồn,... Ngoài các hoạt động thực hiện hàng năm như thăm hỏi, tặng quà mẹ Việt Nam anh hùng, tặng quà cho gia đình chính sách, tổ chức các ngày lễ lớn của dân tộc, một số chương trình mới đã được thực hiện, để lại dấu ấn sâu sắc trong lòng nhân dân. Có thể kể ra như: Chương trình “Vì biên cương biển đảo”, chương trình “Mỗi đảng viên 1 lá cờ Tổ quốc tự hào đồng hành cùng ngư dân bám biển”, tổ chức biểu diễn kịch,...

Hướng tới đối tượng là đảng viên trẻ - với đặc điểm năng động, sáng tạo, yêu thích cái mới, khả năng hội nhập tốt và có trình độ khoa học kỹ thuật, Ban Tuyên giáo Đảng ủy Khối

Đại học, Cao đẳng ở TP. HCM cũng chỉ đạo thực hiện nhiều hoạt động tuyên truyền theo hướng tận dụng tốt mạng xã hội và tiến bộ kỹ thuật. Theo đó, các buổi tọa đàm, các câu lạc bộ, các cuộc thi trắc nghiệm, thi tự luận trên mạng Internet đã được tổ chức. Ngoài ra, còn xây dựng và vận hành các trang thông tin điện tử, Fanpage, Group, Facebook; xây dựng và phát triển các ứng dụng trên mạng xã hội và các thiết bị di động thông minh.

Nhằm xây dựng văn hóa đọc; nâng cao nhận thức, ý nghĩa, tầm quan trọng của việc nghiên cứu, học tập nghị quyết; ý thức tự giác, trách nhiệm của bản thân mỗi cán bộ, đảng viên đối với việc tự nghiên cứu, học tập nghị quyết, tạo sự thống nhất từ nhận thức đến hành động, Ban Thường vụ Đảng ủy Khối đã triển khai kế hoạch Hội thi “Khát vọng Tự cường” cho tất cả đảng viên là sinh viên thuộc Đảng bộ khối Đại học, Cao đẳng TP. HCM. Các thí sinh tham gia Hội thi đã có cơ hội để tìm hiểu, phân tích làm sáng tỏ và đề xuất các giải pháp để tăng cường xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh. Từ đó, nuôi dưỡng hoài bão, khát vọng xây dựng đất nước hùng cường, hạnh phúc trong lòng mỗi em cũng như giúp các em hiểu rõ sứ mệnh, trách nhiệm của mình trong xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

2.2. Xây dựng không gian văn hóa Hồ Chí Minh

Trong thời gian qua, thực hiện Chỉ thị số 23-CT/TW, ngày 09/02/2018 của Ban Bí thư Trung ương Đảng khóa XII, Nghị quyết Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII, cũng như Kết luận số 01-KL/TW, ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị và học tập Chuyên đề toàn khóa “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh về ý chí tự lực, tự cường và khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc”, nhiều kế hoạch, hoạt động tuyên truyền, giáo dục có ý nghĩa đã được phát động. Tiêu biểu nhất phải kể đến là Kế hoạch số 26-KH/ĐUK ngày 12/11/2021 của Đảng ủy khối Đại học, Cao đẳng TP.HCM về “Xây dựng Thành phố Hồ Chí Minh trở thành một Không gian văn hóa Hồ Chí Minh, nơi tư tưởng, đạo đức, phong cách và sự nghiệp của Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn hiện hữu thường xuyên, trở thành tài sản tinh thần, giá trị văn hóa đặc trưng của người dân, cán bộ, đảng viên của thành phố mang tên Bác”.

Với mục tiêu góp phần xây dựng TP. HCM trở thành một Không gian văn hóa Hồ Chí Minh, nhiều trường đại học trong Khối đã tích cực triển khai xây dựng Không gian văn hóa Hồ Chí Minh với nhiều hình thức thể hiện sinh động, lôi cuốn. Có thể kể đến một số không gian văn hóa Hồ Chí Minh tiêu biểu như: Không gian văn hóa Hồ Chí Minh tại Trường Đại học Tài chính - Marketing với 3 khu triển lãm, Không gian văn hóa Hồ Chí Minh ở huyện Nhà Bè với nhiều gian hàng đọc sách, các sân chơi văn hóa khuyến khích thiếu nhi vẽ tranh, kể chuyện về Bác,... Tính đến tháng 6/2023, ở TP. HCM đã có khoảng 2.900 Không gian văn hóa Hồ Chí Minh được xây dựng, không chỉ ở trụ sở cơ quan sự nghiệp, đơn vị trong Nhà nước mà còn được xây dựng ở cơ sở tôn giáo, khu nhà trọ, chung cư. Với số lượng lớn Không gian văn hóa Hồ Chí Minh được xây dựng như vậy, đã góp phần đẩy mạnh tuyên truyền về cuộc đời, sự nghiệp, tư tưởng, tấm gương đạo đức của Chủ tịch Hồ Chí Minh. Đồng thời, còn giúp sưu tầm thêm tư liệu, lập hồ sơ hơn 30.900 tài liệu, hiện vật; số hóa các dữ liệu hiện vật để thuận tiện quản lý; lưu giữ 29 phim tư liệu,... (Hoài Phương, 2023). Đây là những kết quả đáng tự hào.

Bên cạnh các không gian gian trưng bày trong thực tế, nhiều đơn vị còn ứng dụng công nghệ để đưa không gian văn hóa Hồ Chí Minh lên mạng thông qua hình thức bảo tàng trực tuyến, các trang Facebook, YouTube... Tháng 5/2023, một không gian văn hóa Hồ Chí Minh ảo đã được xây dựng tại Đại học Quốc gia TP. HCM. Công trình thể hiện được sự độc đáo, sáng tạo khi thiết lập được không gian văn hóa Hồ Chí Minh ảo trên 3 nền tảng: Ứng dụng triển lãm 3D trên nền tảng web; Thể hiện không gian văn hóa Hồ Chí Minh trong môi trường thực tại ảo 3 chiều với kính thực tại ảo để tham quan (3D Virtual Reality) và Ứng dụng tương

tác tự nhiên trong không gian tham quan (sử dụng camera độ sâu). (Xem website các phòng triển lãm 3D trong “Không gian văn hóa Hồ Chí Minh tại Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh” tại trang: <https://khonggianvanhoahochiminh.vnuhcm.edu.vn>). Các công trình không gian văn hóa Hồ Chí Minh ảo được xây dựng đã thu hút được sự quan tâm lớn của giới trẻ. Nhờ vậy, các hoạt động tuyên truyền về cuộc đời, sự nghiệp, đạo đức, phong cách của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong học sinh, sinh viên ở Việt Nam và xa hơn nữa là trong các hoạt động giao lưu quốc tế ngày càng được đẩy mạnh.

2.3. Các hoạt động nhằm tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới

Ngày 22-10-2018, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã ký ban hành Nghị quyết số 35-NQ/TW của Bộ Chính trị, về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới. Nghị quyết nêu rõ: “Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng là bảo vệ Đảng, bảo vệ Cương lĩnh chính trị, đường lối lãnh đạo của Đảng; bảo vệ nhân dân, Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam; bảo vệ công cuộc đổi mới, công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế; bảo vệ lợi ích quốc gia, dân tộc; giữ gìn môi trường hòa bình, ổn định để phát triển đất nước” (Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021).

Triển khai Nghị quyết số 35-NQ/TW, ngày 22/10/2018 của Bộ Chính trị, các cấp ủy đảng từ cấp Khối đến cơ sở đã tổ chức tập huấn kỹ năng, xây dựng các nhóm chuyên trách. Việc tập huấn kỹ năng ứng phó với các vấn đề nhạy cảm và đặc biệt là kỹ năng phản bác các quan điểm sai trái, thù địch của các lực lượng phản động là rất cần thiết trong bối cảnh hiện nay, khi các hoạt động chống phá ngày càng tinh vi và phức tạp. Cùng với đó, Ban Thường vụ Đảng ủy Khối đã chỉ đạo phải kịp thời, chủ động định hướng thông tin dư luận trước các sự kiện chính trị trọng đại, những vấn đề nhạy cảm bằng cách xây dựng các chuyên đề, tọa đàm với nội dung nổi bật, cập nhật. Nhiều chuyên đề hay đã được trình bày như chuyên đề “Định hướng nguyên tắc và cách thức tổ chức thông tin trong lan tỏa thông tin tích cực và nhận diện, xử lý thông tin giả, xấu, độc, sai trái, thù địch trên internet, mạng xã hội” và chuyên đề “Luật bảo vệ bí mật nhà nước”. Chính thông qua các buổi nói chuyện chuyên đề, tọa đàm về những vấn đề nhạy cảm, nổi bật của đất nước như vậy, cán bộ, đảng viên và nhân dân càng hiểu rõ hơn, hiểu đúng hơn và từ đó, tạo được sự đồng thuận, ủng hộ của họ đối với đường lối của Đảng cũng như chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Song song với đó, Ban Tuyên giáo Đảng ủy Khối cũng chỉ đạo tổ chức các cuộc thi viết chính luận đề phát hiện và phát huy tốt vai trò và năng lực của đội ngũ giảng viên, đảng viên trong hoạt động phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Trong cuộc thi năm 2022 do Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh tổ chức, Khối Đại học, Cao đẳng có 1 giảng viên là tiến sĩ Nguyễn Văn Đạo, Khoa Lý luận chính trị thuộc trường đại học Văn Lang đạt giải A của Hội thi với tác phẩm “Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam” của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng với cuộc đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch hiện nay.

3. Bối cảnh hiện nay và những cơ hội, thách thức đặt ra đối với việc nâng cao chất lượng giáo dục chính trị, tư tưởng cho đảng viên trong khối Đại học, Cao đẳng tại Thành phố Hồ Chí Minh

Bức tranh thế giới thế kỷ XXI được vẽ nên bởi những mảng màu sáng và tối. Mảng màu sáng đến từ những thành tựu và sự tác động to lớn của cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4, quá trình hội nhập diễn ra sâu, rộng giúp kinh tế toàn cầu không ngừng phát triển. Nhưng trong bức tranh đó, khó tránh khỏi những màu tối của những thách thức khi nhiều khu vực trên thế giới diễn ra xung đột, chiến tranh với những diễn biến khó lường, cùng với đó là

những hiểm họa khắc nghiệt mà Việt Nam cũng không tránh khỏi bị ảnh hưởng như: biến đổi khí hậu, dịch bệnh, khủng hoảng năng lượng,... Còn riêng về Việt Nam, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã từng khẳng định: “qua 35 năm tiến hành công cuộc đổi mới, 30 năm thực hiện Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, lý luận về đường lối đổi mới, về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta ngày càng được hoàn thiện và từng bước được hiện thực hoá. Chúng ta đã đạt được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử, phát triển mạnh mẽ, toàn diện hơn so với những năm trước đổi mới” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.1: 10). Tuy nhiên, Việt Nam vẫn có khoảng cách nhất định so với các nước phát triển cao trên thế giới. Quá trình hội nhập quốc tế đem lại nhiều cơ hội phát triển cho Việt Nam nhưng cũng khiến Việt Nam dễ bị ảnh hưởng hơn bởi những biến động của tình hình thế giới. Có thể thấy bối cảnh hiện nay, cơ hội và thách thức là đan xen nhau. Cụ thể:

Thứ nhất, sự hội nhập về khoa học công nghệ, trong đó bao gồm cả sự phát triển của hệ thống internet và sự bùng nổ của các trang mạng xã hội giúp người dùng tiếp cận nhanh với thông tin trên khắp thế giới chứ không chỉ ở Việt Nam nhưng cũng tạo điều kiện cho tin rác, tin giả thâm nhập và ảnh hưởng đến niềm tin của người dân đối với Đảng và chính phủ. Việc tuyên truyền của Đảng, Chính phủ và các cơ quan báo chí chính thống trong bối cảnh hội nhập diễn ra năng động hơn và đa dạng về kênh thông tin hơn. Nếu như trước đây, khi công nghệ và mạng internet chưa phát triển, người dân đa phần tiếp cận thông tin qua báo giấy và chương trình thời sự trên ti vi. Nhưng khi mạng internet phát triển và đặc biệt là sự bùng nổ của các trang mạng xã hội như hiện nay, các thông tin được đưa đến cho người xem nhanh hơn và đa dạng hơn. Các cơ quan báo chí cũng nhanh chóng bắt kịp xu thế, lập và sử dụng các tài khoản trên Facebook,... để đến gần hơn với khán giả. Nhiều cơ quan, ban, ngành cũng sử dụng Facebook như một kênh thông tin để tiếp nhận ý kiến của người dân. Tuy nhiên, khi việc đưa tin, nhận tin diễn ra nhanh hơn và dễ dàng hơn thì cũng là lúc những tin giả, tin tuyên truyền các quan điểm sai trái, thù địch có cơ hội thâm nhập và đe dọa đến uy tín của Đảng và niềm tin của người dân đối với Đảng, với Chính phủ.

Không chỉ ở TP. HCM mà cả ở các thành phố lớn khác trên cả nước, chỉ cần nơi nào có thể kết nối mạng internet, có thể dùng được mạng xã hội thì đều có khả năng bị ảnh hưởng bởi các hoạt động tuyên truyền xấu, chống phá của các thế lực thù địch. Hoạt động của các thế lực thù địch, cơ hội chính trị trên không gian mạng là rất tinh vi và có tổ chức. Những lực lượng này thường lợi dụng tình hình dư luận xã hội đang bức xúc về những tệ tham nhũng, tiêu cực, suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức lối sống của một bộ phận cán bộ, đảng viên, cán bộ công chức, viên chức để quy chụp mọi khuyết điểm, sai lầm lên đường lối, chủ trương của Đảng. Hơn thế nữa, các thế lực thù địch, phản động, cơ hội thường tuyên truyền xuyên tạc Cương lĩnh, đường lối lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, vai trò quản lý của Nhà nước, năng lực quản lý của chính quyền các cấp với những thủ đoạn rất tinh vi, xảo quyệt như livestream, lồng ghép các nội dung phản động vào thơ, văn, truyện, tiểu thuyết mạng,...

Thứ hai, quá trình hội nhập về văn hóa giúp người dân có cơ hội tiếp thu những giá trị tinh hoa của nhân loại và phát huy những giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc nhưng cũng phải đối mặt với vấn đề “văn hóa ngoại”, nguy cơ đánh mất bản sắc văn hóa Việt và phai nhạt về lý tưởng. Với một thành phố phát triển mạnh mẽ, năng động và tinh mở cao như TP.HCM, quá trình hội nhập về văn hóa diễn ra rất mạnh mẽ. Cởi mở trong quá trình giao lưu văn hóa và sẵn sàng tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại là một truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam. Nét đẹp truyền thống này càng có nhiều cơ hội để phát huy khi đất nước mở cửa, hội nhập và ngày càng hội nhập sâu rộng như hiện nay. Đây cũng là cơ hội để bạn bè thế giới biết đến bản sắc văn hóa Việt Nam nhiều hơn. Tuy nhiên, trong quá trình hội nhập, sự đa dạng về văn hóa, chính trị, thể chế kinh tế của các nước trên thế giới vừa là điểm thu hút người Việt vừa là thách thức với quá trình bảo vệ bản sắc văn hóa Việt. Có thể lấy ví

dụ như văn hóa phương Tây đề cao yếu tố cá nhân trong khi văn hóa Việt Nam đề cao sức mạnh tập thể và tinh thần đoàn kết. Cần nhấn mạnh là tinh thần đoàn kết là một trong số những giá trị truyền thống quý báu của dân tộc, cũng là sức mạnh to lớn đã giúp dân tộc Việt Nam giành chiến thắng trước nhiều kẻ thù hùng mạnh để bảo vệ độc lập dân tộc và toàn vẹn lãnh thổ. Nhưng khi giao lưu văn hóa, một bộ phận người dân, đặc biệt là giới trẻ bị hấp dẫn bởi tư tưởng đề cao cá nhân của văn hóa phương Tây. Cùng với đó là mặt trái của cơ chế kinh tế thị trường: đẩy cao giá trị của đồng tiền và dung túng cho lối sống nặng về vật chất. Những điều đó tạo nên một môi trường thuận lợi cho sự nays mams và phát triển của tư tưởng cá nhân ích kỷ, thực dụng, lối sống chạy theo đồng tiền bất chấp đạo đức, luật pháp. Và có một bộ phận người dân, kể cả cán bộ, đảng viên, thanh niên giảm sút niềm tin, phai nhạt lý tưởng cách mạng, sống thực dụng, xa rời truyền thống tốt đẹp của dân tộc. Thậm chí, một số ít thanh niên còn bị lôi kéo, làm những việc đi ngược lại với truyền thống của Đoàn, trái với mục tiêu của Đảng, của dân tộc, gây ra những hậu quả ảnh hưởng lâu dài.

Thứ ba, với 37 năm tiến hành Đổi mới (và năm 2024 này là năm thứ 38), dưới sự lãnh đạo đúng đắn, sáng suốt của Đảng và chính phủ, đất nước đã đạt nhiều thành tựu vượt trội, hoàn thành tốt các mục tiêu đề ra nhưng vẫn có khoảng cách nhất định với các nước phát triển cao trên thế giới. Theo số liệu công bố của Bộ Công Thương: trong kỳ 2 tháng 12 năm 2022, cán cân thương mại hàng hóa thặng dư 2,12 tỷ USD. Tính cả năm 2022, cán cân thương mại thặng dư 12,4 tỷ USD. Trong năm 2022, tổng trị giá xuất khẩu của Việt Nam đạt 371,30 tỷ USD, tăng 10,5%, tương ứng tăng 35,14 tỷ USD so với năm 2021 (A.N. 2023). GDP bình quân đầu người Việt Nam nhờ đó cũng tăng lên đáng kể. Tuy nhiên, nếu so với các nền kinh tế hàng đầu thế giới như Mỹ, Anh, Trung Quốc, Nhật Bản,... chúng ta vẫn thấy rõ khoảng cách. Vấn đề đặt ra là nhiều nước có nền kinh tế phát triển là những nước theo chế độ Tư bản chủ nghĩa và rất thành công với cơ chế kinh tế thị trường. Đây chính là điểm mà các thế lực thù địch thường lợi dụng để tuyên truyền chống phá nhằm làm giảm niềm tin của nhân dân với đường lối đi lên xây dựng Xã hội chủ nghĩa ở Việt Nam. Đây sẽ là một thách thức không hề nhỏ đối với quá trình tuyên truyền giáo dục chính trị, tư tưởng cho cán bộ, đảng viên trong bối cảnh hội nhập quốc tế như hiện nay.

4. Giải pháp cho thời gian tới

Đất nước mở cửa, hội nhập với thế giới là một quá trình tất yếu của sự phát triển. Quá trình ấy đem lại cho các quốc gia, trong đó có Việt Nam nhiều cơ hội để phát triển nhưng cũng đặt ra những thách thức không nhỏ, đặc biệt là đối với các giá trị văn hóa truyền thống, quá trình tuyên truyền, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Thành phố Hồ Chí Minh lại là một trong những thành phố năng động và phát triển nhất Việt Nam, quá trình hội nhập vì vậy cũng diễn ra mạnh mẽ nhất, các cán bộ đảng viên, giảng viên, sinh viên ở TP. HCM do đó cũng bị ảnh hưởng ít nhiều. Để các đảng viên trong Đảng bộ Khối Đại học, Cao đẳng TP. HCM vững niềm tin, bền ý chí, sáng tri thức, đề công tác giáo dục chính trị, tư tưởng trong Đảng bộ Khối đạt hiệu quả cao hơn nữa trong thời gian tới, cần thực hiện song song nhiều giải pháp. Trong đó, cần đẩy mạnh một số giải pháp căn bản sau:

Thứ nhất, tiếp tục đổi mới và nâng cao chất lượng học tập các môn lý luận chính trị cũng như tổ chức quán triệt chỉ thị, nghị quyết của Đảng theo hướng thiết thực, hiệu quả, phù hợp với từng đối tượng giảng viên, cán bộ, sinh viên.

Việc giáo dục tư tưởng cho cán bộ, đảng viên, giảng viên, sinh viên nói riêng và cho người dân Việt Nam nói chung là rất quan trọng vì “Tư tưởng không đúng đắn thì công tác ấ sai lầm” (Hồ Chí Minh, 2011, t.7: 114). Đặc biệt, trong hoạt động lãnh đạo và cầm quyền của Đảng thì “giáo dục tư tưởng và lãnh đạo tư tưởng là việc quan trọng nhất của Đảng, phải kiên quyết chống cái thói xem nhẹ tư tưởng” (Hồ Chí Minh, 2011, t.8: 279). Tuy nhiên, hoạt

động này cũng cần căn cứ vào từng đối tượng giảng viên, cán bộ, sinh viên để đưa ra hình thức và nội dung giáo dục phù hợp, cần chú trọng đến tính thiết thực, hiệu quả chứ không phải “học thuộc lòng” hay “tâm chương trích cú”. Song song với việc tuyên truyền, giáo dục các nội dung của Chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh thì cần chú trọng đúng mức đến việc cập nhật và phổ biến rộng rãi các văn kiện, nghị quyết của Đảng. Tiêu biểu như: Nghị quyết Đại hội Đảng lần thứ XIII; Kết luận số 01-KL/TW, ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW, ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị; Kết luận số 21-KL/TW, ngày 25/10/2021 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng về đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị,... Ngoài ra, cũng cần đẩy mạnh tuyên truyền, tìm hiểu, nghiên cứu các tác phẩm của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, giảng viên và sinh viên. Những tác phẩm tiêu biểu của Tổng Bí thư đã được xuất bản, chứa đựng nhiều giá trị về mặt khoa học lý luận, cần được phổ quát như: *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam; Quyết tâm ngăn chặn và đẩy lùi tham nhũng; Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh*,... Các thông tin thời sự chính trị - xã hội của đất nước, của thế giới cần được cập nhật thường xuyên và từ nguồn chính xác. Đối với đối tượng là đảng viên, hoạt động tuyên truyền, phổ biến thông tin thường được thực hiện thông qua các buổi sinh hoạt chi bộ, sinh hoạt chuyên đề hàng tháng. Tuy nhiên, đối với nhóm đối tượng là sinh viên, những văn kiện mới và những thông tin thời sự chưa có điều kiện để cập nhật trong giáo trình thì giảng viên cần chủ động cập nhật vào bài giảng để cung cấp thông tin kịp thời và đầy đủ cho sinh viên của mình. Có như thế, hoạt động tuyên truyền, giáo dục mới mang tính thống nhất và thiết thực.

Thứ hai, phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên, đặc biệt là những cán bộ chủ chốt các cấp.

Trong bài “Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân”, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã viết: “Đảng viên đi trước, làng nước theo sau” (Hồ Chí Minh, 2011, t.5: 546). Và không chỉ là cán bộ, đảng viên làm gương trước dân mà càng là cán bộ cấp cao thì càng phải chuẩn mực, như Bác đã từng viết: “Trước hết, mình phải làm gương, gắng làm gương trong anh em, và khi đi công tác, gắng làm gương cho dân. Làm gương về cả ba mặt: Tinh thần, vật chất và văn hóa” (Hồ Chí Minh, 2011, t.4: 171). Đặc trưng của văn hóa phương Đông, trong đó có văn hóa Việt Nam là giàu tình cảm, “đối với họ một tấm gương sáng còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền” (Hồ Chí Minh, 2011, t.1: 284). Vì thế, để công tác giáo dục, tuyên truyền đạt hiệu quả và đi vào thực chất, có sức lan tỏa, cần đẩy mạnh công tác nêu gương tốt trong cán bộ, đảng viên, giảng viên, sinh viên trong toàn Khối. Đối với những cá nhân, tổ chức là gương điển hình tiên tiến học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh thì cần kịp thời khen thưởng, tuyên dương và lan tỏa rộng rãi.

Thứ ba, tiếp tục làm mới, hiện đại hóa và đa dạng hóa hình thức tuyên truyền, giáo dục.

Đặc trưng của thời đại công nghệ hiện nay là sự phát triển mạnh mẽ của khoa học - công nghệ, quá trình hội nhập quốc tế diễn ra sâu, rộng và những vấn đề phi truyền thống. Những yêu tố trên tác động lên xã hội Việt Nam ở cả 2 chiều: tích cực và tiêu cực. Vì vậy, để phát huy điểm mạnh của đặc trưng thời đại theo hướng có lợi cho hoạt động tuyên truyền, giáo dục tư tưởng, chính trị cho cán bộ, đảng viên, giảng viên, sinh viên trong Khối, cần đa dạng hóa và hiện đại hóa các hình thức tuyên truyền. Các hình thức tuyên truyền đã áp dụng và cho thấy hiệu quả như: sinh hoạt chuyên đề, tọa đàm, tổ chức các cuộc thi,... cần tiếp tục phát huy nhưng cũng cần thêm các hình thức tuyên truyền mới mẻ và phù hợp với đối tượng trẻ (đảng viên sinh viên chiếm gần 33% số lượng đảng viên toàn Khối). Có thể đẩy mạnh hơn các hình thức tuyên truyền như sân khấu hóa, làm video liên quan đến các nội dung giáo dục tư tưởng chính trị, hoạt động học tập kết hợp vui chơi có áp dụng công nghệ - kỹ thuật,....

Cũng có thể xây dựng một số tựa game online về lý luận Chủ nghĩa Mác-Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, Lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam được triển khai theo hai hướng là game chơi theo đội và game chơi cá nhân. Trong đó, game chơi theo đội có thể được thiết kế theo mô hình của các chương trình nổi tiếng như: Chương trình “Đường lên đỉnh Olympia”. Có thể tổ chức thành các cuộc thi, triển khai song song với các hoạt động tuyên truyền khác trong khoảng thời gian kỷ niệm của các ngày lễ lớn của cả nước như: Ngày giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước 30/4, sinh nhật Chủ tịch Hồ Chí Minh 19/5,... Còn đối với game cá nhân, có thể xây dựng theo hình thức các câu hỏi trắc nghiệm và tổ chức thành nhiều đợt trong năm. Ưu điểm của giải pháp này là dễ thực hiện, dễ phổ biến, đặc biệt phù hợp với những Đảng bộ có nhiều sinh viên.

Thứ tư, thành lập các nhóm chuyên trách trong hoạt động đấu tranh, phản bác các thông tin xấu độc, sai sự thật trên mạng xã hội.

Không gian mạng từ lâu đã bị các thế lực thù địch, chống phá lợi dụng để bôi nhọ, bịa đặt, nói xấu Đảng và Chính phủ. Khi khoa học công nghệ phát triển, mạng xã hội trở nên phổ biến thì các hoạt động này càng diễn ra mạnh mẽ hơn và phức tạp hơn. Mặc dù, ngày 12/6/2018 Quốc hội đã ban hành Luật số: 24/2018/QH14, tức Luật An ninh mạng nhưng để bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng cũng như những chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và niềm tin của nhân dân đối với Đảng và chính phủ, cần có những đội chuyên trách phản bác các thông tin xấu độc, sai sự thật trên mạng xã hội. Đội chuyên trách này phải gồm những cán bộ, đảng viên, giảng viên có năng lực, có kiến thức vững vàng, lập trường chính trị kiên định cũng như cần có kỹ năng phản biện tốt. Có như thế, mới góp phần định hướng đúng dư luận, củng cố niềm tin của nhân dân đối với Đảng Cộng sản Việt Nam và Nhà nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam.

Thứ năm, cần kịp thời, nhanh nhạy hơn trong hoạt động nắm bắt dư luận xã hội để biết được suy nghĩ thật cũng như nhu cầu, mong muốn của cán bộ, đảng viên, sinh viên.

Trong quá trình tuyên truyền, giáo dục, khó tránh khỏi còn những hạn chế nhất định trong việc nắm bắt dư luận xã hội, biết được những suy nghĩ thật, tâm tư, nguyện vọng của cán bộ, đảng viên, sinh viên. Tuy nhiên, chỉ khi thực hiện tốt điều này, chúng ta mới có phương án giáo dục, tuyên truyền đúng đắn, phù hợp cũng như sự can thiệp kịp thời trước những biểu hiện sai lệch, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa”, tiêu diệt chúng trước khi những quan điểm sai lệch đó “cắm rễ” vào tư tưởng của các cán bộ đảng viên, giảng viên, sinh viên trong Khối.

Để thực hiện tốt giải pháp này, cần phát huy vai trò của các câu lạc bộ, hội, nhóm, chi bộ cơ sở. Các đảng viên là cán bộ cũng như các đảng viên không giữ chức vụ quản lý đều cần nhận thức rõ trách nhiệm của mình trong việc nắm bắt dư luận xã hội trong chi bộ, các câu lạc bộ, hội, nhóm mà mình tham gia. Việc nắm bắt dư luận xã hội ở đây không chỉ nhằm giúp phát hiện những cá nhân có biểu hiện tự diễn biến, tự chuyển hóa mà còn để hiểu được tâm tư, nguyện vọng chân chính của cán bộ đảng viên, giảng viên, sinh viên ở các đơn vị để từ đó có sự quan tâm, hỗ trợ cần thiết. Đồng thời, mỗi chi bộ, đảng bộ cơ sở cũng cần tự xây dựng kế hoạch ứng phó với những tình huống xấu, diễn biến xấu trong đơn vị để kịp thời chấn chỉnh khi có vấn đề xảy ra.

Thứ sáu, cần nâng cao hiệu quả hoạt động của các tài khoản chính thống của các cơ quan, đoàn thể trên mạng xã hội và nâng cao trách nhiệm của đảng viên khi sử dụng mạng xã hội.

Không thể phủ nhận vai trò và sức ảnh hưởng của mạng xã hội đối với nhận thức của người dùng trong bối cảnh hiện nay. Hiểu được điều đó nên các cơ sở trực thuộc Đảng Khối Đại học, Cao đẳng đều tạo lập tài khoản chính thức của mình trên mạng xã hội. Tuy nhiên, khi một số tài khoản chính thức có lượng theo dõi cao thì lại xảy ra tình trạng có nhiều tài khoản mạo danh được lập nên và đưa thông tin sai lệch. Để tránh tình trạng này, các tài khoản chính thống của các cơ quan, đoàn thể trực thuộc Đảng ủy Khối cần đăng ký xác nhận

chính chủ (ví dụ đối với tài khoản Facebook là dấu tích xanh). Ngoài ra, các tài khoản chính thống này cần hoạt động một cách hiệu quả hơn thông qua việc đăng tải nội dung thường xuyên hơn, hấp dẫn hơn, quan tâm chọn lọc những nội dung gắn với lợi ích thiết thực của người dân.

Mỗi cán bộ, công chức, đảng viên khi tham gia mạng xã hội cũng cần có trách nhiệm hơn. Cần hiểu rằng mỗi tài khoản của cán bộ, đảng viên trên mạng xã hội có thể là một kênh thông tin hữu ích lan truyền thông tin đúng, thông tin tích cực ra cộng đồng. Vì vậy, ngoài việc cần trọng với mỗi phát ngôn trên mạng xã hội, mỗi cán bộ, đảng viên cần biến trang mạng xã hội của mình thành một kênh thông tin, tuyên truyền thường xuyên, chính thống về chủ trương, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước. Làm được như thế, sức mạnh của tuyên truyền, giáo dục sẽ càng lớn, như triệu giọt nước đổ về một biển.

5. Kết luận

Một lần nữa nhắc lại quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về tầm quan trọng của công tác tuyên truyền, giáo dục tư tưởng, chính trị: “Giáo dục tư tưởng và lãnh đạo tư tưởng là việc quan trọng nhất của Đảng, phải kiên quyết chống cái thói xem nhẹ tư tưởng” (Hồ Chí Minh, 2011, t.8: 279). Thời gian qua, Ban Thường vụ Đảng ủy Khối Đại học, Cao đẳng TP.HCM đã quan tâm chỉ đạo các cấp ủy đảng trực thuộc tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, rèn luyện đạo đức, lối sống cho cán bộ, đảng viên, coi đây là nhiệm vụ hết sức quan trọng, là nhiệm vụ thường xuyên của cấp ủy đảng và của toàn bộ hệ thống chính trị, của mỗi cán bộ, đảng viên. Công tác đã có những kết quả nhất định nhưng thời gian tới, vẫn cần đẩy mạnh nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, chú trọng hoạt động kiểm tra, giám sát cũng như cần phát huy vai trò tổng hợp của các đơn vị, tổ chức trong Khối, tăng cường các hoạt động phát huy vai trò của công nghệ thông tin để tiếp tục nâng cao chất lượng, hiệu quả của công tác giáo dục, tuyên truyền, góp phần thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ chính trị của đơn vị.

Tài liệu tham khảo

A.N. (2023). Cán cân thương mại thặng dư 12,4 tỷ USD. *Báo Điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam*. <https://dangcongsan.vn/kinh-te-va-hoi-nhap/can-can-thuong-mai-thang-du-12-4-ty-usd-629863.html>

Ban Tuyên giáo Trung ương. (2018). Hướng dẫn số 64-HD/BTGTW ngày 10/5/2018 của Ban Tuyên giáo Trung ương thực hiện Chỉ thị số 23-CT/TW của Ban Bí thư khóa XII “về tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập, nghiên cứu, vận dụng và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh trong tình hình mới”.

Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh. (2020). *Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020 - 2025*.

Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. t.1. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

Đảng ủy Khối Đại học, Cao đẳng Thành phố Hồ Chí Minh. (2021). Kế hoạch số 26-KH/ĐUK ngày 12/11/2021 về thực hiện Kết luận số 01-KL/TW ngày 18/5/2021 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị “Về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”.

Hoài Phương. (05/6/2023). Thành phố Hồ Chí Minh xây dựng hơn 2.900 mô hình không gian văn hóa Hồ Chí Minh. *Báo Tuổi trẻ online*. <https://tuoitre.vn/tp-hcm-xay-dung-hon-2-900-mo-hinh-khong-gian-van-hoa-ho-chi-minh-20230605123854894.htm>

Hồ Chí Minh toàn tập. (2011). t.1, 4, 5, 7, 8. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.

Nguyễn Ngọc Cơ. (12/11/2021). Mỗi đảng viên phải có trách nhiệm bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. *Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam*. <https://dangcongsan.vn/bao-ve-nen-tang-tu-tuong-cua-dang/moi-dang-vien-phai-co-trach-nhiem-bao-ve-nen-tang-tu-tuong-cua-dang-596992.html>